

บันทึก

เรื่อง วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่น
ในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ อก.๑๐๐๔/๒๖๔๙ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรี (ซึ่งมีพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มีมติแต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นการแต่งตั้งครั้งแรก โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์) เป็นประธานกรรมการ ต่อมาพลเอก เกรียงศักดิ์ฯ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีซึ่งมีพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีมติแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยขึ้นใหม่ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๓ โดยมีนายบุญชู โรจนเสถียร รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และโดยที่มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้ประธานกรรมการ และกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่าการนับวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยจะเริ่มนับวาระการดำรงตำแหน่งตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒ หรือจะเริ่มนับวาระการดำรงตำแหน่งตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๓

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ว่า

“มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่ง

แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน”

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า การนับวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ย่อมเป็นไปตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๕ วาระหนึ่ง ส่วนการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งแทนเมื่อมีการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๑๕ วาระสอง นั้น หมายถึงกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งบางคนต้องพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนนี้จะอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว กล่าวคือ เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน แต่ถ้าเป็นกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด การแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งแทนจึงย่อมมีไม่ได้

สำหรับกรณีตามข้อหาข้อนี้ปรากฏว่า การแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยคณะแรก ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒ คณะรัฐมนตรี (โดยมีพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้แต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย คือ มาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อคณะรัฐมนตรีดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากนายกรัฐมนตรี (พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์) ลาออกจากตำแหน่ง แม้ไม่มีผลกระทบถึงการแต่งตั้งดังกล่าว แต่โดยที่การแต่งตั้งนั้นได้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการและแต่งตั้งกรรมการอื่นจากผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีโดยระบุทั้งชื่อและตำแหน่งเมื่อบุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีที่ดำรงอยู่ตามประกาศแต่งตั้ง จึงต้องพ้นจากการเป็นกรรมการด้วย สำหรับตำแหน่งประธานกรรมการนั้น แม้จะระบุแต่เพียงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยมิได้ระบุชื่อ แต่ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่าหมายถึงพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เมื่อพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงต้องพ้นจาก

^๑ มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์หนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหนึ่งคน กรรมการอื่นอีกไม่เกินห้าคน และผู้ว่าการเป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าการเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น

ตำแหน่งประธานกรรมการด้วย และมีผลทำให้ประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒ ต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีซึ่งมี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๓ จึงเป็นการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นขึ้นใหม่ทั้งคณะ มิใช่การแต่งตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามมาตรา ๑๕ วรรคสองดังกล่าว การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการคณะดังกล่าวจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๓ เป็นต้นไป

ส่วนการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔ และการแต่งตั้งกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๕ นั้น เป็นการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยขึ้นแทนผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว และได้พ้นจากตำแหน่งไปบางคนและเป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งบัญญัติให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการที่ได้แต่งตั้งไว้แล้ว ดังนั้น การเริ่มนับวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่นที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นแทน จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๓ เป็นต้นไป

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๒๕